

«Eý, dostum, men geçen ýyllarmyň yzyn...»

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 23 январа, 2025

"Eý, dostum, men geçen ýyllarmyň yzyn..." »EÝ, DOSTUM, MEN GEÇEN ÝYLLARMYŇ YZYN...»

Eý, dostum, men geçen ýyllarmyň yzyn

Unutdym ýaşlygmyň kakabaş döwrün,
Sorama ýok zady, bir gözel gyzyň
Yşkynda köýdürip bu gözel ömrüm,
Meniň-ä söýenim, seňem döneniň.
Goý, bagtym bolmasa bolmasyn doly,
Sen bigünä! Sen bagt üçin doglupsyň,
Ynan, bagty duşdan ötmezi ýaly.
Seň kalbyň dostluk hem yşk üçin diri,
Üýtgeşik seň süýji lebleň höziri.
Seň tämiz köňlüňe ýatdyr tukatlyk,
Bar kalbyňda çagaň göwni deý şatlyk.
Nämä gerek özgäň gam-gussalaryna,
Parh etmek olaryň boş kyssalaryna.
Olar seň aklyňy bulandyrarlar,
Ýalan-ýaşryk sözläp, ynandyrarlar.
Ýüregiň tisginer, dökersiň gözyaş,
Ynanjaň kalbyňdan biparhlyk geçer.
Belki, akyl-huşuň başyňdan uçar.
Belki, ömürlükdir... Ýok, ýok, henizem
Iň soňky lezzetden boş goýma meni.
Çyn söz howply, soramawer, ezizim,
Men bu gün bagtly men, söýýäriň seni.

* * *

Wepaly grek gelni! Aglama, ol gahryman,
Duşman güllesi onuň gursagna girdi, arman.
Aglama, ony urşy özüň iberipdiň-ä.
Agyr aýrallygy öňden duýdy ol,
Ol seniň ellerňi ellerne alyp,
Çagajygňy gözyaş bilen ýuwdy ol.
Erkinlik baýdagy garaldy neçüýn?
Aristogiton deýin gylyç çaldy ol.
Söweşe alňasap beýik iş üçin
Hem mukaddes işler üçin öldi ol.

Terjime eden: Atamyrat ATABAÝEW.

■ OWIDIÝE

Owidiý, men ýaşayan şu kenarda,

Hudaýlary döretdigiň diýarda.
Ahyr mazaryň hem bu çölde ýatdy.
Gamly agyň bu ýerleri wasp etdi;
Nalyşyň dolduryp daş-töweregi,
Urýar şindi seniň liraň ýüregi.
Hyýalymda täsir galdyrdy uly;
Şahyr tussaglygyn, bu gamgyn çöli,
Dumanly asmany, ýönekeý gary,
Mylaýym howaly, bagy gülzary,
Wasp edip döreden zaryn sazyňy,
Diňläp yzarladym seniň zzyňy!
Ömür gämiň bilen gomlar oýun etdi,
Çöl kenara gelip, labyryn atdy.
Söýgi bagşysyna jepa bar munda.
Bag kölgesiz, baýyr üzümsiz onda,
Elhenç uruş üçin aldajy garda
Dörän skif ogullary kenarda,
Olja üçin Istraň boýunça durup,
Obany talaýar alaman gurup.
Päsgel görmän tolkunlarda ýüzüp ýör,
Şatlap duran buz üstünde gezip ýör.
Seret, Nezon, bu şum ykbal gör, neneň!
Sen ýaşlykdan asla halamandyň jeň,
Endigiňdi gülleň içinde kemsiz
Wagtyňy ötürmek gaýgysyz-gamsyz.
Mejbur bolup agyr sowut geýersiň,
Öz liraňa golaý gylyç goýarsyň,
Gyzyň, dostuň, hem-de söwer aýalyň,
Geçmişde ýoldaşyň ylham-hyýalyň
Kowulan şahyryň gamyn egsenok.
Goşgyň öwülenden zerre peýda ýok,
Goşgyň ýat tutsa-da ýatlaň her biri,
Oktawiýa edenokdy täsiri.
Seň şöhratyň, ömrüň, seň arzy-halyň,
Unudylyp barýan garrylyk salyň.
Altyn Italýanyň bir grafdany,
Ýat ölkäniň bir näbelli myhmany,

Watanyň sesini eşitmän munda,
Dostlarňa hat ýazýaň bu agyr günde:
»Siz meni gaýratyň mähriban ýere,
miras galan şol asuda güllere.
Dostlar, Awgusta arzy-senamy
Ýetiriň, ötsün ol meniň günämi.
Gaharly halk arza gulak salmasa,
Beýik Rim, seni görmek bolmasa,
Onda şum kysmata rehim eýläň,
Gözel Italiýa golaýda jaýlaň!»
Sowuk ýürek ýigrenmesin goýarmy?
Seň agyňy, gözyaşyňy duýarmy?
Eňreýän nalaňy, ýürek-bagryňy
Siňdirip nesliňe goýan şygryňy
Okanynda endiremez haýsy daş?
Men gödek slawýan, dökmedim gözyaş,
Emma düşüňäriň baryna aýan,
Ilden, günden närza bir gaýry birýan,
Ýüzüm salyk geldim ýatan ýurduňa.
Bir wagtlar gamgyn öten ýurduňa.
Seniň pikri-hyýalyňa berip jan,
Aýdymlarňy gaýtaladym örän kän.
Gamgyn suratlara ýüregim berdim,
Emma boş hyýaldan ýüzüm öwürdim.
Gamly gije gara örän kän bakan
Göze sürgünligiň täsiri ýokan
Munda asman uzak ýagtylyp durýar,
Emma gys gazaby az şalyk sürýär.
Skif kenaryna soň göçüp gelen
Üzüm lowurdaýar al reňk bilen.
Rus dekabry döküp ak garyn,
Örtendir ol ýerde meýdanyň baryn,
Onda sowuk gysyň tüýs diýen wagty;
Munda al-asmandan gün salýar ýagty:
Gök salýar çemenler solsa-da ozal,
Dörýär boş meýdanyň göwsünü azal;
Agşamara sowap, össe ýeljagaz,

Ýuka gatlak bilen doňup köl jagaz,
Syrça buza gözüm düşen badyna,
Gowşak tejribäňi saldym ýadyma.
Ylhamyň bat alyp, gelip gurbana,
Gyşda doňan ädimleriň zarbyna
Ynandyrjak bolup sen ilkibada,
Emma özüň düşünmediň hiç zada...
Täze buz üstünde, göwnüme meniň
Edil taýyp barýar suratyň seniň.
Aýralygyň argyn agysy kimin
Uzakda eşdildi owazyň gamgyn.
Köşeş, Owidiýniň güli solanok!
Köpçülikde ýitip giden bagşy dek.
Täze nesle ýat men, düşmerin dile,
Gamly durmuş bile hem nalyş bile
Öler bu zehinim sargaryp-solup...
Soňky össürimler men hakda bilip,
Gözlemäge geler bu uzak ülkä.
Şöhratly mazaryň ýanynda, belkä,
Yzlasalar meniň ýalňyz yzymy,
Minnetdar men ýatlasalar özümi,
Bu ýatlama maňa ýakymly bolar.
Gymmatly wesýetler saklanyp galar:
Seniň ýaly şum takdyra berdim ten,
Şöhrat däl, kysmatym boldy seňkä deň.
Dunaýyň boýunda rehimdar grek
Erkinlige çagyryýardy, şonuň dek
Munda demirgazyk tüýdügin çalyp,
Men hem gezdim çölde sergezdan bolup.
Hiç bir dostum bu jahanda özüme
Gulak asyp, düşünmedi sazyma;
Ýat baýyr, çöl, jeňňel, ol zaman maňa,
Asuda aýdymlar mähriban maňa.

■ ALAMATLAR

Synlamana çalşgyn her dürli alamaty:

Çopan, daýhan ýaşlykdan höwesjeň bolar gaty,
Synlap görüň asmany ýa günbatar şapagyn,
Biler olar ýel turjakmy ýa-da ýagjakmy ýagyn.
Maý ýagşynyň meýdana bilýär göwher ekjegin,
Akrap sowgy üzümiň gök ýapragyn kakjagyn.
Suw ýüzünde ak guwlar ganatlaryn çarpyşyp,
Saňa habar gatsalar, asmana suw serpişip,
Görseň ýa-da asmanda Günüň gulaklanany,
Ertir ýagys oýaryp seniň mähribanyňy,
Penjiräňizi doly başlar batly kakmaga,
Milti ýokdur daýhanyň orak alyp çykмага,
Gulak asyp daşaryň gaýly harasatyna,
Ýatar gözün süzer-de, iş-güýç düşmez ýadyna.

■ NÄZENIN

Edil saňa Aneýse dek bigüman,
Siz maňa ynanyp bilermidiňiz?
Haýsy bir romanda söýgä çydaman,
Özün asyp öldüreni gördüňiz?
Ýaşyňyz otuzdyr, siz gulak salyň.
Dogry otuz ýaşdyr, kän dälir onda,
Ýigrimi ýaşymda; Hatyrjem bolup,
Köp ýerleri gezip gördüm jahanda;
Meniň üçin kasam, gözýaş hem wada,
Barysy biderek gülküdir, gülki.
Wepasyz bolmaklyk diýiň birbada
Şeýle irizendir sizi-de, belki.
Sowaşdyk ikimiz sowaşdy duýgy,
Nämä gerek ony başlamak başdan.
Biz bilýäs: aýdylýan ömürlük söýgi
Üç hepdedir, sowar ýuwaş- ýuwaşdan.
Ilkibada bolduk ikimizem hemdem,
Emma gabanjaňlyk, gör, ne ýaman zat...
Mejnun □ aşyk bolan bolupdym men hem,
Siz utanjaňsyran bolduňyz şol bat.
Biz äht etdik ilki... soňundan weli,

Soň durmadyk biz şol ähtiň yzynda.
Kleony söýdüňiz degip yşk ýeli,
Meň göwnüm Nataşañ şol kenizinde.
Goş paýlaşyk: emma şol güne ýetmän,
Ýene öňki ýaly asuda, abat.
Emma ol boljak däl! Şu gün hem irden,
Beýle gyzmalygy tapdyňyz nirden?
Geçen rysarlaň söýgüsin öwüp,
Köne samab sowurdyňyz durduňyz.
Olar hak aşyklar bolmaly diýip,
Ýene-de gaýtadan öwüt berdiňiz.
Bagyşlaň ol bolmaz, ol bolmaz ahyr,
Men asla çaga däl, bolsam-da şahyr.
Ömrümüz barýarka ýaşmaga sary,
Ýaş juwan joşgunyn galdyrýarys biz.
Uly gyzyňyza galdyrsaňyz siz,
Menden hem inime galjakdyr bary:
Olar durmuş bilen oýun etse bolar,
Çydam edip bilerem gözýaşyma.
Olara söýüşmek zamany geler,
Biz dil ýetirmäli söýgi işine.

Terjime eden: Çary AŞYR. Goşgular